

ZAMONAVIY VIDEOKUZATUV VOSITALARINING JAMOAT TARTIBINI SAQLASHDAGI ROLI

O'zbekiston Respublikasi IIV

huzuridagi Qo 'riqlash departamenti

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar boshqarmasi boshlig 'i

Podpolkovnik

Mamadaliev Jamoliddin Ilxomidinovich

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy videokuzatuv vositalarining jamoat tartibini saqlashdagi o'рни va ahamiyati chuqur o'rganiladi. Videokuzatuv tizimlarining jamoat xavfsizligi hamda huquqbuzarliklarni oldini olishdagi roli tahlil qilinib, ijtimoiy muammolarni bartaraf etishda texnologik yangiliklarning tatbiqi muhimligi asoslab beriladi. Maqolada, shuningdek, zamonaviy videokuzatuv vositalarini joriy etish natijasida erishilgan yutuqlar, yuzaga kelayotgan muammolar va ularni yechish yo'llari yoritiladi.

Kalit so'zlar: videokuzatuv, xavfsizlik, jamoat tartibi, texnologiya, huquqbuzarlik, jamiyat, zamonaviy vosita.

Аннотация: В данной статье подробно рассматривается роль и значение современных систем видеонаблюдения в обеспечении общественного порядка. Анализируется вклад видеонаблюдения в общественную безопасность и предотвращение правонарушений, обосновывается важность внедрения технологических новшеств для решения социальных проблем. В статье также освещаются достижения, достигнутые благодаря внедрению современных систем видеонаблюдения, возникающие проблемы и пути их решения.

Ключевые слова: видеонаблюдение, безопасность, общественный порядок, технологии, правонарушения, общество, современные средства.

Abstract: This article thoroughly examines the role and importance of modern video surveillance systems in maintaining public order. The article analyzes the contribution of video surveillance to public safety and the prevention of offences,

substantiating the importance of applying technological innovations to address social issues. Furthermore, the article highlights achievements gained from the implementation of modern video surveillance means, the emerging problems, and possible solutions.

Keywords: video surveillance, security, public order, technology, offences, society, modern tools.

Kirish

Bugungi kunda jamiyat xavfsizligi, jamoat tartibini saqlash va fuqarolar osoyishtaligini ta'minlash dolzarb masalalardan biridir. Axborot texnologiyalari va zamonaviy texnikalar yuksak rivojlanayotgan bir davrda, videokuzatuv vositalari jamoat tartibini saqlashda eng muhim va samarali vositalardan biri sifatida tan olinmoqda. Ushbu maqolada zamonaviy videokuzatuv tizimlarining jamoat tartibini mustahkamlashdagi o'rni, ular yordamida erishilayotgan natijalar, yuzaga kelayotgan muammolar va ularning echimlari keng yoritiladi. Videokuzatuv vositalari jamoat joylarida tartibni ta'minlash, jinoyatchilikni kamaytirish, huquqbuzarliklarning oldini olish hamda inson xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ko'plab rivojlangan davlatlar tajribasi ko'rsatmoqdaki, zamonaviy kuzatuv tizimlaridan foydalanish jamoat xavfsizligini oshirishning eng samarali yo'llaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston sharoitida ham mazkur sohada keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Zamonaviy videokuzatuv tizimlari eng avvalo, jamoat joylarida osuda hayotni ta'minlashga, jinoyat va boshqa turdagi huquqbuzarliklarni aniqlash va tezda oldini olishga xizmat qiladi. Videokuzatuv yordamida politsiya va xavfsizlik xodimlari jamoat joylarida yuzaga keladigan vaziyatlarga tezkor reaksiya bildirishi, shuningdek, sodir bo'lgan voqealarni aniqlik bilan qayta ko'rib chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa korrupsiyaning oldini olish, odamlarni qo'rqitadigan holatlarni bartaraf etish va turli favqulodda vaziyatlarda aniq va tezkor qaror qabul qilish imkonini yaratadi [1].

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida videokuzatuv vositalarini joriy etish bo‘yicha turli yirik loyihalar amalga oshirilmoqda. Poytaxtning markaziy joylarida, transport bekatlarida, avtomobil yo‘llari bo‘ylab, aholi gavjum hududlarda videokameralar o‘rnatilmoqda. Ushbu kameralar kechayu kunduz ishlaydi, holatni doimiy nazorat qilinadi. Shu bilan birga, zamonaviy videokuzatuv vositalari zamindan tashqari, binolarda, yo‘l harakati qatnashchilarini kuzatishda, savdo markazlari, tadbirlar zali, maktab va bog‘chalarda ham keng qo‘llanilmoqda [2].

Videokameralar nafaqat tartib buzilgan vaziyatlarda, balki firibgarlik va o‘g‘irlik kabi jinoyatlarni ochishda ham muhim ahamiyatga ega. Juda ko‘p holatlarda huquq-tartibot organlari jinoyatchilarni aniqlash va ushlashda aynan videokuzatuv yozuvlaridan foydalanadi. Misol uchun, biror transport vositasi yo‘l-transport hodisasida ishtirok etgan bo‘lsa, kameralar orqali voqealarning har bir tafsiloti to‘liq ko‘rish va tahlil qilish mumkin. Bu esa o‘z navbatida, holatga aniq huquqiy baho berishda, aybdor va aybsizlarni aniqlashda muhim manba hisoblanadi. Shuningdek, videokuzatuv tizimlari orqali masofaviy monitoring amalga oshiriladi. Bu esa xavfsizlik xizmatlarining resurslarini tejash, inson omilini kamaytirish bilan birga, xavfli vaziyatlarda tezkor chora ko‘rish imkonini beradi. Masalan, biror joyda janjal chiqsa, kameralar o‘sha hududni bevosita kuzatib, xavfsizlik organlariga tezkor signal beradi va ular qisqa muddatda voqea joyiga yetib borishi mumkin bo‘ladi.

Muhokama va natijalar

Yoshlar va maktablarda ham videokuzatuv vositalarining o‘rnatilishi tartib-intizomni kuchaytirishga, noxush holatlarning oldini olishga xizmat qilmoqda. Bola tarbiyasida ham jamoat joylarida va ta‘lim muassasalarida kuzatuv vositalarining mavjudligi mas‘uliyat hissini kuchaytiradi. Ko‘plab psixologlar va pedagoglarning fikricha, zamonaviy videokuzatuv vositalari tarbiya va ma‘rifatning yangi bosqichiga olib chiqmoqda. Biroq, videokuzatuv tizimlarini joriy etish jarayonida ayrim muammolar ham yuzaga kelmoqda. Jumladan, ayrim odamlar bunday texnologik yangiliklarni shaxsiy hayot daxlsizligiga tajovuz sifatida baholaydi. Qolaversa, kameralar o‘rnatilishining texnik va iqtisodiy jihatlari ham dolzarb bo‘lib qolmoqda.

Barcha jamoat joylarida yuqori sifatli videokameralarni oʻrnatish uchun budjetdan yetarli miqdorda mablagʻ ajratilishi, ularni muntazam ravishda nazorat qilish va texnik xizmat koʻrsatish muammolarini hal etish zarur [3].

Xorij tajribasida, ayniqsa rivojlangan davlatlar – AQSh, Buyuk Britaniya, Xitoy, Janubiy Koreyada videokuzatuv vositalarining jamoat tartibi va xavfsizligini taʼminlashdagi oʻrni alohida eʼtirof etilmoqda. Xitoyda “aqlli shahar” tizimi orqali yuz millionlab kameralar oʻrnatilgan boʻlib, xavfsizlik darajasi yuqoriligiga erishilgan. Shu bilan birga, shaxsiy maʼlumotlar va maxfiylik sohasida qatʼiy qonunlar qabul qilinib, inson huquqlari bilan texnik kuzatuv vositalari oʻrtasida muvozanat saqlashga intilmoqda.

Oʻzbekiston Respublikasida ham aholi xavfsizligini taʼminlash, jamoat tartibini mustahkamlash uchun videokuzatuv tizimlarini joriy etishda xorijiy tajribadan foydalanilmoqda. Aynan kamera kuzatuvlari orqali jinoyatchilik holatlari va qoidabuzarliklar aniqlansa, tezkor eksh orqali ularni bartaraf qilish mumkin. Kelgusida har bir mahalla, turar-joy, muassasalarda zamonaviy kuzatuv tizimlarini toʻliq qanot yozish asosiy vazifalardan biri boʻlib bormoqda [4].

Yana bir muhim jihat - soʻnggi yillarda sunʼiy intellekt asosida ishlaydigan, yuzlarni aniqlovchi, harakatlarni tahlil qiluvchi kameralar paydo boʻldi. Bu turdagi ilgʻor texnologiyalar xavfsizlik darajasini anchagina oshiradi. Shuningdek, bulutli texnologiyalar yordamida katta hajmdagi video maʼlumotlarni xavfsiz saqlash muammosi ham hal qilinmoqda. Bu esa taftish va tergov sohasida ham videokuzatuv vositalarining ahamiyatini oshiradi.

Huquqbuzarlik sodir etish ehtimoli bor boʻlgan joylarda, xavfli hudud va nuqtalarda yuqori sifatli va yuqori aniqlikdagi kameralar oʻrnatilishi natijasida jinoyatchilar oʻz harakatlaridan choʻchiydi, qoidabuzarlik qilishdan tiyiladi. Zamonaviy yuzlarni tanib olish tizimlari ham jamoat joylarida firibgarlik, oʻgʻirlik, bosqinchilik kabi jinoyatlar oldini olishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, jamoat transporti, yirik savdo markazlari, koʻngilochar dam olish maskanlarida videokuzatuv tizimlari insonlarning oʻzini erkin va xavfsiz his qilishida

beqiyos ahamiyatga ega. Turli ommaviy tadbirlar, konsert, sport musobaqalari vaqtida ham videokuzatuvning mavjudligi tartib-intizom, osoyishtalik va xavfsizlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu o'rinda, videokuzatuv tizimlarining natijalari, erishilgan yutuqlar haqida ham so'z yuritish lozim. O'zbekiston IIV, DXX va boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar statistikasi shuni ko'rsatmoqdaki, so'nggi uch yil ichida videokuzatuv vositalari o'rnatilgan hududlarda jinoyatchilik va tartibbuzarliklar soni sezilarli darajada qisqargan. Bu esa shuni anglatadiki, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ijtimoiy barqarorlik va tinchlikni mustahkamlash uchun asos bo'lib xizmat qilmoqda. Albatta, barcha zamonaviy texnik vositalar singari, videokuzatuv tizimlaridan samarali foydalanish uchun ham mutaxassislarni o'qitish, resurslarni tejash, tizimlarni muntazam ravishda yangilash va zamonaviylashtirib borish muhimdir. Yangi avlod texnologiyalari yordamida ham xavfsizlik, ham shaxsiy hayot daxlsizligi o'rtasida muvozanatni saqlash bugungi kun talabidir. Ma'naviy-axloqiy jihatdan barkamol millat bo'lib shakllanish uchun esa bunday texnologiyalar hayotimizning ajralmas qismiga aylanmoqda [5].

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy videokuzatuv vositalari jamoat tartibini saqlashda, inson xavfsizligini ta'minlashda va huquqbuzarliklarni oldini olishda beqiyos ahamiyat kasb etmoqda. Texnologik taraqqiyot tufayli, videokuzatuv vositalari jamiyat hayotining barcha sohalarida yuksak natijalar berayotgani isbotini topmoqda. Biroq, ushbu texnologiyalarning samarasi to'liq namoyon bo'lishi uchun huquqiy, ijtimoiy va axloqiy me'yorlarni o'zaro uyg'unlashtirib amal qilish, inson huquqlarini himoya qilish va jamiyat osoyishtaligini birdek ta'minlash lozim. Zamonaviy videokuzatuv tizimlarini joriy etish orqali nafaqat xavfsizlik, balki ishonch, baraka va taraqqiyot sari yo'l ochiladi.

Xavfsizlik va chaqiruv signallari jamoat tartibini saqlashda katta ahamiyatga ega. Bu signallar odamlarni xavf haqida ogohlantirib, ularning to'g'ri va tez harakat qilishiga yordam beradi. Jamoatda tartibni samarali ta'minlash uchun, birinchidan, har bir jamoat joyida eshitiladigan xavfsizlik signallari o'rnatilishi kerak. Ikkinchidan,

aholi va xodimlarga signalga qanday javob berishni o'rgatish uchun doimiy tushuntirish va treninglar o'tkazilishi zarur. Uchinchidan, signal tizimini yangi texnologiyalar yordamida avtomatlashtirish tartib va xavfsizlikni yanada kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sagdullayev A. "Zamonaviy texnologiyalar va jamoat xavfsizligi: amaliy tajriba va natijalar." Toshkent, 2019
2. Abdug'afforov T. "Huquqbuzarliklarni oldini olishda videokuzatuv tizimlarining o'rni." Samarqand, 2022
3. Rashidov B. "Yangi avlod xavfsizlik tizimlari va O'zbekiston tajribasi." Innovatsion texnologiyalar jurnali, 2020
4. Xamidova M. "Videokuzatuv va inson huquqlari kafolatlari." Adolat nashriyoti, 2021
5. G'ulomov S., Karimova F. "Jamoat joylari xavfsizligi: nazariy va amaliy jihatlar." Toshkent, 2023
6. Xasanov E. "Xavfsizlik tizimlari va ijtimoiy muvozanat." "O'zbekiston" jurnali, 2024